

ሄፓታይተስ ቢ

የራስዎን፣ የቤተሰብዎን እና የማህበረሰቡን ጤና ለመጠበቅ ማወቅ የሚገባዎት

KNOW[™]
HEPATITIS B

U.S. Department of
Health and Human Services
Centers for Disease
Control and Prevention

3 **HEPATITIS B**
FOUNDATION

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አባል የሚያየው

"“ዛሬ ስለ ሄፓታይተስ ቢ የምናወራ ይሆናል፡ የራስዎን፣ የቤተሰብዎ እና የማህበረሰቡን ጤና ለመጠበቅ ማወቅ የሚገባዎት።

ሌሎች የሄፓታይተስ አይነቶች ቢኖሩም፣ ይህ አቀራረብ በሄፓታይተስ ቢ ላይ የሚያተኩር ይሆናል።

ይህ አቀራረብ ከ10-15 ደቂቃ የሚወስድ ይሆናል። በማንኛውም ሰዓት ጥያቄ ቢኖርዎ፣ ይጠይቁ!

ዛሬ ከእኔ ጋር ስለ ሄፓታይተስ ቢ ለመማር ጊዜዎትን ወስደው ስለተገኙ አመሰግናለሁ!"

ሄፕታይተስ ቢ በአለማችን በስፋት የታወቀ ተላላፊ በሽታ ነው።

በአለም ዙሪያ

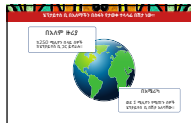
ከ250 ሚሊዮን በላይ ሰዎች
ከሄፕታይተስ ቢ ጋር ይኖራሉ።

በአሜሪካ

ወደ 1 ሚሊዮን የሚጠጉ ሰዎች
ሄፕታይተስ ቢ በሽታ አለባቸው።

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አባል የሚያየው

“እርስዎ ‘ሄፕታይተስ ቢ ከእኔ ጋር ምን ያገናኘዋል?’ ብለው እያሰቡ ይሆናል”

ስለሄፕታይተስ ቢ መማር ያስፈልገው የአለማችን ቁጥር አንድ ተላላፊ በሽታ ስለሆነ ነው። በአለማችን ከ250 ሚሊዮን በላይ ህዝቦች ከሄፕታይተስ ቢ ጋር እየኖሩ ሲሆን፣ አብዛኞቹ የሚገኙት በአፍሪካ እና እስያ ነው።

በአፍሪካ፣ እስከ 1 ሚሊዮን የሚደርሱ ህዝቦች ሄፕታይተስ ቢ አለባቸው። በአፍሪካውያን ስደተኞች መሀልም ከ5% እስከ ከ18% የሚደርሱት ተጠቅተዋል።

ሄፕታይተስ ቢ በአፍሪካ ለምን የበለጠ ተስፋፋ?

ማስተማሪያ ጽሁፍ

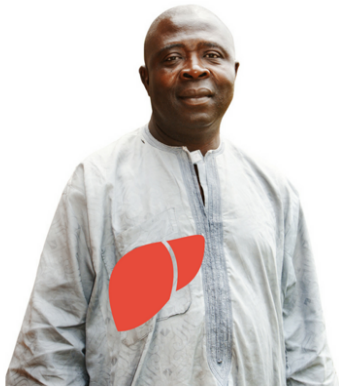
የማህበረሰብ አባል የሚያየው

“ ‘ሄፕታይተስ ቢ ለምን በአፍሪካ የበለጠ ተስፋፋ?’፣ ብለው ሊያስቡ ይችላሉ።”

ሄፕታይተስ ቢ በአፍሪካ በሺዎች ለሚቆጠሩ አመታት የኖረ ሲሆን፣ አሁንም በአህጉሩ ዙሪያ ሚሊዮኖችን አጥቅቶ ይገኛል።

የሄፕታይተስ ቢ ክትባት ለሁሉም የአፍሪካ ቦታዎች ተደራሽ ስላልሆነ፣ ብዙ አራስ ህጻናት እና ታዳጊዎች ሊጠቁ ይችላሉ።

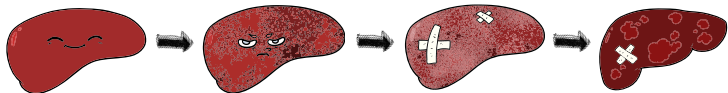
ሄፕታይተስ ቢ ምንድነው?

ሄፕታይተስ ቢ በሻይረስ የሚመጣ ተላላፊ
በሽታ ሲሆን ከባድ የጉበት ህመሞችን
እንዲሁም የጉበት ካንሰርን ሊያስከትል
ይችላል።

ጉበትዎ ለጤናዎ በጣም
አስፈላጊ ነው።

ሄፕታይተስ ቢ በጊዜው ካልተመረመረ ወደ ጉበት መመረዝ እና የጉበት ካንሰር ሊያመራ ይችላል።

ጤነኛ ጉበት

መካከለኛ መቆጣት ወደ "ፊብሮሲስ" ሊያመራ ይችላል።

ከባድ መቆጣት ወደ "ሲርሮሲስ" ሊያመራ ይችላል።

ለረጅም ጊዜ በሄፕታይተስ ቢ መታመም ወደ ጉበት ካንሰር ሊያመራ ይችላል።

አሁን ለሄፕታይተስ ቢ ምርመራ ማድረግ ወደፊት የሚመጣን የጉበት ችግር ማስቀረት ይቻላል!

ስር በሰደደ ሄፕታይተስ ቢ ከተያዙ ግለሰቦች ከ10% በታች ብቻ ምልክት ያሳያሉ።

ስር የሰደደ ሄፕታይተስ ቢ ምልክቶች ከታዩ፣ የከባድ ጉበት በሽታ ምልክቶች ሊሆኑ ይችላሉ፡

ቢጫ ቆዳ እንዲኖሩ፣ የሆድ ህመም፣ ማስመለስ፣ የድካም ስሜት፣ የመገጣጠሚያ ህመም፣ ደማቅ ሽንት ወይም ሽክላ መሳይ ሰገራ

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አገልግሎት የሚያየው

“ስለሄገሪቱ ቢ ምልክቶች እያሰቡ ይሆናል።

እንደውም፣ ከታማሚዎች 10% ብቻ የበሽታ ምልክት ይታይባቸዋል።

ስር የሰደደ ሄገሪቱ ቢ ምልክቶች ከታዩ፣ የከባድ ጉበት በሽታ ምልክቶች ሊሆኑ ይችላሉ።

ይህም ማለት አብዛኞቹ የሄገሪቱ ቢ ታማሚዎች ምንም እይነት ምልክት እያሳዩም፣ ስለዚህ ሄገሪቱ ቢ እንዳለብዎት ብቸኛው ማወቅያ መንገድ መመርመር ብቻ ነው።”

አብዛኞች በዚህ በሽታ የሚያዙት በጣም በሊጋ እድሜአቸው ነው።

ብዙ ነፍሰጡር እናቶች መያዛቸውንም ሳያውቁ፣ ወደልጆቻቸው ያስተላልፋሉ።

ያለክትባት፣ ከነዚህ አብዛኞቹ ወደ ስር የሰደደ የእድሜ ልክ በሽታ ይቀየራሉ።

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አባል የሚያየው

“ምንም እንኳን ሄጥታይተስ ቢ ን በውልደት ጊዜ በሚሰጥ ክትባት መከላከል ቢቻልም፣ ሁሉም ልጆች ና ይህንን ክትባት አያገኙም። ብዙ ነፍሰጡር እናቶች መያዛቸውንም ሳያውቁ፣ ወደ ልጆቻቸው ያስተላልፋሉ።

ያለክትባት፣ ከነዚህ አብዛኞቹ ወደ ስር የሰደደ የእድሜ ልክ በሽታ ይቀየራሉ። ይህም የሚሆንበት ምክንያት አራስ ህጻናት እና ታዳጊዎች ሙሉ በሙሉ ያደገ የበሽያ መከላከያ አቅም የላቸውም፣ እናም አንዴ ሄጥታይተስ ቢ ወደሰውነታቸው ከገባ በኋላ በሽታውን ማሸነፍ ላይችሉ ይችላሉ።

አንድ ግለሰብ ሄፕታይተስ ቢ ሊይዘው የሚችልባቸው መንገዶች:

ደም

በበሽታው ከተያዘ ሰው ጋር የደም ለደም ንክኪ ሲኖር

እናት ለልጅ በወሊድ ጊዜ

የቤት ውስጥ ንክኪ የንጽህና መጠበቅያዎችን መጋራት (መላጫ፣ ጥርስ ብሩሽ፣ ጆሮ ጌጥ ወዘተ)

የህክምና ጊዜ ተጋላጭነት

ንቅሳት፣ መበሳት፣ ጸጉር ቤት፣ መስዕዋትነት፣ የግርዛት ባህሎች

መርፌ መጋራት

ወሲብ

በበሽታው ከተያዘ ሰው የወሲብ ፈሳሾች ጋር የቀጥታ ንክኪ ሲኖር

ልቅ የግበረ ስጋ ግንኙነት

በማንኛውም አይነት ወሲባዊ ግንኙነት ጊዜ የመያዝ እድል አለ

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አባል የሚያየው

“ሄጥታይተስ ቢ በሌሎች መንገዶችም ሊተላለፍ ይችላል።

ምክንያቱም ደም እና ወሲባዊ ፈሳሾች ቫይረሱን በውስጣቸው ሊይዙ ስለሚችሉ፣ ከነሱ ጋር ቀጥታ ንክኪ የመተላለፍ እድልን ይጨምራል።

አንዳንድ የመያዝ እድልን የሚጨምሩ መንገዶች:

- መላጫ መዋዋስ፣ ጥርስ ብሩሽ፣ ጥፍር መቁረጫ ወይም የጆሮ ጌጥ በበሽታው ከተያዘ ሰው ጋር በጋራ መጠቀም
- በትክክል ካልተጸዳ የህክምና ቁስ ጋር በሚኖር ንክኪ
- መርፌ ከሌሎች ጋር መጋራት
- ንቅሳት፣ መበሳት፣ ጸጉር ቤት፣ መስዕዋትነት፣ ንጽህና የጎደላቸው የግርዛት ባህሎች
- ያለመከላከያ መንገዶች (እንደ ኮንዶምያሉ) ወሲባዊ ግንኙነት ማድረግ በራሱ ተጋላጭ ያደርጋል።”

ሄፕታይተስ ቢ የማይተላለፍባቸው መንገዶች:

ምግብ

ወይም በበሽታው ከተያዘ ሰው ጋር አብሮ በመብላት

በሰው ላይ በማሳል ወይም በማስነጠስ

እጅ ለእጅ በመያያዝ

ውሃ

በበሽታው የተያዘ ሰው በጠጣበት መጠጣት ወይም በተመሳሳይ ሽንትቤት በመጠቀም

ጡት በማጥባት

በመተቃቀፍ

በመሳሳም

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አገልግሎት የሚያቀርቡ

ስለሄጥታይተስ ቢ መተላለፍ መንገዶች ብዙ የተሳሳቱ መረጃዎች እንዳሉ መረዳት ያስፈልጋል። ሄጥታይተስ ቢ በቀላሉ አይተላለፍም።

ይህም ማለት ሄጥታይተስ ቢ የማይተላለፍባቸው መንገዶች፡ ምግብ፣ ማለትም በተያዘ ሰው የተሰራን ምግብ በመብላት ወይም ከተያዘ ሰው ጋር አብሮ በመብላት (ቁም)፣ ውሃ፣ ለምሳሌ የተያዘ ሰው በጠጣበት እቃ መጠጣት፣ ወይም ሽንትቤት በመጋራት(ቁም)፣ ሄጥታይተስ ቢ በማሳል፣ በማስነጠስ፣ ጡት በማጥገት፣ እጅ ለእጅ በመያያዝ፣ በመተቃቀፍ እና በመሳሰሉም አይተላለፍም። እነዚህ ሁሉ ነገሮች ደህንነታቸው የተሻለበቀ እና ሄጥታይተስ ቢን የማያስተላልፉ ናቸው።

የትኞቹ የሰውነት ፈሳሾች ቫይረሱን እንደሚይዙ ዝርዝሩን ከተጠየቁ፡

ሄጥታይተስ ቢ ቫይረስ የሚገኘው በደም እና በወሲባዊ ፈሳሾች ውስጥ ብቻ ነው። ምራቅ፣ ላብ ወይም እንገ ውስጥ አይገኝም።

ጥሩው ዜና፡ የጉበት ትግሮችን በመመርመር እና ሀኪም ጋር በመሄድ መከላከል ይቻላል።

የሄፕታይተስ ቢ ምርመራ ቀላል እና አጭር ነው፣ የእርስዎን እና ቤተሰብዎንም ጤና ይጠብቃል።

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አገልግሎት የሚያየው

“ጥሩ ወይን ጥሩ ችግርን በመመርመር እና ህኪም ጋር በመሄድ ሊቀረፉ የሚችሉ ናቸው።

የሄጥታይተስ ቢ ምርመራ ቀላል እና አጭር ነው። የእርስዎን እና ቤተሰብዎንም ጤና ይጠብቃል።

በሃኪም ላይ፣ በጤና ጣቢያ ወይም በማህበረሰብ የጤና ዝግጅት ላይ መመርመር ይችላሉ! በዚህ አቅዎራረብ መጨረሻ፣ ስለ ሄጥታይተስ ቢ የበለጠ መረጃ የሚያገኙበትን እና ምርመራ የት ማግኘት እንደሚችሉ የሚያሳይ ጠቃሚ የእውነተኛ ዝርዝር እስጣችዋለሁ።”

ሊጠየቁ የሚችሉት:

የሄጥታይተስ ቢ ምርመራ ምንድነው?

የላብራቶር ባለሞያው በትንሽ ጠርሙስ የደም ናሙና ይወስዳል። እሱም ለምርመራ ይላካል። ውጤቱ በጥቂት ቀናት ውስጥ ይደርሳል።

አንድ ሰው ሄፕታይተስ ቢ እንዳለበት ካወቀ፣ ጤናውን ለመጠበቅ:

1

ሃኪሙን በአመት 1-2 ጊዜ ማየት።

- ሄፕታይተስ ቢን በመቆጣጠር ልምድ ያለውን አቅራቢ ማግኘትም አስፈላጊ ነው።
- አንድ ሰው የጉበት ጉዳቱን ቀስ ለማድረግ ወይም ለመከላከል ህክምና ካስፈለገው፣ ሃኪሙ የህክምና ሃሳቦችን ያቀርብለታል።

2

ጤናማ ህይወት መምራት

- በንጥረነገር የበለጸገ አመጋገብ ይኑርዎ
- በየጊዜው የሰውነት እንቅስቃሴ ያድርጉ
- ከአልኮል እና ሲጋራ ይራቁ

ማስተማሪያ ጽሁፍ

እንደ ሰው ሂገታይተስ ቢ እንዳለበት ካውቅ፣ ጤናውን ለመጠበቅ፡-

1. ሃኪምን በአመት 1-2 ጊዜ ማየት-

 - ለጊዜያዊ ሁኔታዎች ለመቆጣጠር ለማድረግ ማግኘት ይቻላል።
 - ለጊዜ ልዩ ጊዜዎች ላይ ለመረጋገጥ ለመረጋገጥ ማግኘት ይቻላል።
2. ጤናማ ህይወት መኖሩን

 - መጠንቀቅ የሚቻለውን ሁኔታ
 - ለጊዜ ልዩ ጊዜዎች ላይ ለመረጋገጥ ማግኘት ይቻላል።
 - ለጊዜ ልዩ ጊዜዎች ላይ ለመረጋገጥ ማግኘት ይቻላል።

የማህበረሰብ አባል የሚያየው

“እንደ ሰው ሂገታይተስ ቢ እንዳለበት ከታወቀ፣ ጤናማ ሆኖ ለመቆየት ብዙ አማራጮች አሉ።

በአመት አንዴ ወይም ሁለቴ ሂገታይተስን በመመርመር ልምድ ያለው ሃኪም ጋር መታየት ራሱ አስፈላጊ ነው። የግለሰቡን ጉበት ጤና በመምርመር የጉበት ጉዳቱን ለማዘግየት ወይም ለማስቀረት ህክምና ያስፈልግ እንደሆነ ያያሉ።

በንጥረነገር የበለጸገ አመጋገብ በማዳበር፣ በየጊዜው የሰውነት እንቅስቃሴ በማድረግ እና ከአልኮል እና ሲጋራ በመራቅ ጤናማ ህይወት መምራት ይችላሉ።”

አደገኛ ሄፕታይተስ ቢ መድሃኒት የለውም።

ባህላዊ መድሃኒቶች እና ሌሎችም በሽታውን ያክማሉ የሚባለው ሃሰት ነው።

ሌፊውስ አይቸልም

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አባል የሚያየው

“ስለ ስር የሰደደ ሄጥታይተስ ቢ መድሃኒት አማራጮች ሰምተው ሊሆን ይችላል። ማንኛውም የመድሃኒት እን አየእጽዋት ህክምና ቫይረሱን ይፈውሳል የሚሉ ሁሉ ሃሰት ናቸው።”

እባክዎ እነዚህን ወደመውሰድ አይታለሉ፣ ምክንያቱም በነዚህ ላይ ጊዜ እና ገንዘብዎትን ያባክናሉ።

ካስፈለገ፣ ለሄፕታይተስ ቢ ማከሚያ
የሚሆኑ የሚሰሩ ህክምናዎች አሉ።

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አባል የሚያየው

“ጥሩው ዜና ካስፈለገ፣ በትክክል የሚሰሩ የሄፕታይተስ ቢ ህክምናዎች አሉ።

እነዚህም በምርመራ በተረጋገጠ መንገድ ሄፕታይተስ ቢን የሚቆጣጠሩ እና ጤናን የሚጠብቁ ናቸው። ሻይረሱን በመቆጣጠር ላይ ትልቅ ሚና አላቸው።”

ስለ ሄጥታይተስ ቢ ብዙ የተሳሳቱ አመለካከቶች አሉ። እውነታውን ይወቁ።

1

አብዛኞቹ ሰዎች የሄጥታይተስ ቢ ምልክት የለባቸውም።

2

አብዛኞቹ ሰዎች ሄጥታይተስ ቢ የሚይዘቸው እራስ ህጻናት ወይም ታዳጊዎች እያሉ ነው።

3

የአንድን ግለሰብ ጤና የሚጠብቁ በትክክል የሚሰሩ የሄጥታይተስ ቢ ህክምናዎች አሉ።

ሰዎች ለምን ለሄጥታይተስ ቢ ምርመራን ያደርጋሉ?

ሄጥታይተስ ቢ መቆጣጠር እና ማከም የሚቻል ህመም ነው!

አብዛኞቹ ግለሰቦች ምልክቱን አያሳዩም።

እስኪታመሙ ድረስ አይጠብቁ።

አሁኑኑ ይመርመሩ!

የሚወዷቸውን የሚጠብቅ ደህንነቱ የተጠበቀ ክትባት አለ።

አሁን መመርመር የራስዎን እና የቤተሰብዎን ጤና ይጠብቃል!

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የማህበረሰብ አገልግሎት የሚያየው

“ስለዚህ፣ ሰዎች ለምን ለሄጥታይተስ ቢ ምርመራ ያደርጋሉ?”

ሄጥታይተስ ቢ ሃኪምን በማየት፣ እና ካስፈለገ፣ ህክምና በመቀበል መቆጣጠር ይቻላል።

አብዛኞች ህመምተኞች ምንም እይነይ ምልክት የለባቸውም፣ ስለዚህ መመርመር መያዝ አለመያዝዎትን ማወቁ ዝቅጅ መንገድ ነው።

አንድ ሰው ከታመመ፣ ጥሩው ዜና የሚወዷቸውን መጠበቅያ ክትባት መኖሩ ነው።

አሁን በመመርመር የራስዎን እና የቤተሰብዎን ጤና ይጠብቁ!”

አሁን ለሄጥታይተስ መመርመር ምን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ ካወቁ....

ለመመርመር እቅድ ያውጡ!

ለቤተሰብ እና
ለሳይኔቶችሁ ቃል ግቡ።

በሚቀጥለው ምርምራዎ
ላይ ይጠይቁ።

በአካባቢዎ ነጻ የሄጥታይተስ ቢ
መመርመርዎ ዝግጅት መኖሩን
ያጣሩ።

♥ ህይወትዎን ሊያድን ይችላል!

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የምህበረሰብ አገልግሎት የሚያዩው

“አሁን ለሄጥታይተስ መመርመር ምን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ ካወቁ.... ለመመርመር እቅድ ያውጡ!”

ማድረግ የሚችሉት:

- ለራስዎ፣ ለቤተሰብ እና ለህዝብ ለማግኘት ለመመርመር ቃል ግቡ።
- በአካባቢዎ ነጻ የሄጥታይተስ ቢ መመርመርዎ ዝግጅት መኖሩን ያጠቃሉ።
- በሚቀጥለው ምርምራዎ ላይ ሃኪሙን ይጠይቁ።

ለጤናዎ ለመቆም አይፍሩ! መመርመር ህይወትዎን ሊያድን ይችላል።”

የምክክር ጥያቄዎች

1. ስለሄጥታይተስ ቢ አስገራሚ ሆነው ያገኛቸው ነገሮች ምንድናቸው?

2. ስለሄጥታይተስ ቢ ምርመራ ያሉዎት ሃሳቦች እና ጥያቄዎች ምንድናቸው?

3. ይህንን አቀራረብ ካዩ በኋላ የመመርመር እድልዎ ምን ያህል ነው?

ማስተማሪያ ጽሁፍ

የምክክር ጥያቄዎች

1. ለአገሪቱ ለጠንቃቄ ሆስፒታል ማህተም ማድረግ?
2. ለአገሪቱ ለ ምርጫ ጋራ ማህተም ማድረግ?
3. ለህገ መንግሥት ማህተም ማድረግ?

የማህበረሰብ አባል የሚያየው

ከተመቸዎት፣ እባክዎ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በመጠየቅ ለማህበረሰቡ አባላት ነጻ እና ክፍት የውይይት መድረክ ይክፈቱ።

“የዛሬው ትምህርታችን እዚህ ላይ ያበቃል። ልጠይቅዎት የምፈልገው ነገር፡

“ስለ ሄገታይተስ ቢ አስገራሚ ሆነው ያገኛቸው ነገሮች ምንድናቸው?”

“ስለ ሄገታይተስ ምርመራ ያሉዎት ሃሳቦች እና ጥያቄዎች ምንድናቸው?”

“ይህንን አቀራረብ ካዩ በኋላ፣ የመመርመር እድልዎ ምን ያህል ነው?”

አመሰግናለሁ!

ስለሄፕታይተስ ቢ መማርዎን ይቀጥሉ፣ ይመርመሩ፣
እና የሚወዷቸውም ይህንኑ እንዲያደርጉ ይገፋፉ!

U.S. Department of Health and Human Services
Centers for Disease Control and Prevention

